

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

St. 66.

V Ljubljani, ponedeljek 22. marca 1926.

Leto I.

Delavske žene za svoje pravice.

Velik uspeh ženskega dneva v Sloveniji.

Včerajšnji ženski shodi v Sloveniji so izredno dobro uspeli. Delavske žene so v velikem številu prišle na javne ženske shode, ki jih je organizirala naša zveza delavskih žensk in deklet v vseh delavskih centrih. Kako so se shodi vršili v posameznih krajih bomo še poročali. Za danes konstatiramo razveseljivo dejstvo, da so se tudi delavske žene začele krepko zanimati za svoje pravice in da so že pri svojih prvih nastopih v našem javnem življenju pokazale dobro obetajočo mero odločnosti, prevdarnosti in socijalistične zavesti.

Na vseh včerajšnjih shodih v Sloveniji, je bila soglasno sprejeta naslednja

Resolucija.

I.

»Delavske žene, zbrane na javnem ženskem shodu zahtevamo ponovno, da se tudi ženam priznajo vsaj iste pravice, ki se priznavajo že moškim državljanom. Zahtevamo splošno, enako in tajno volilno pravico za javne zastope (občine, oblasti, parlament itd.). Pozivljamo zakonodajalce, da uveljavijo po vzgledu vseh modernih in naprednih držav v vsej naši pravni in politični praksi načelo popolne enakopravnosti v socialnem, civilnem in političnem oziru.

Družabni, duševni in ekonomski tribut žene ne zaostaja v ničemer za tributom moških duševnih in fizičnih delavcev. Življenje in delo žene je v marsikaterem pogledu še vse težje in tudi pomembnejše za razvoj države in družbe, nego delo in življenje moških članov človeške družbe. Zahtevamo, da se prizna proletarijatu, kot glavni produktivni sili, vse njegove socijalne in politične pravice, zahtevamo pa obenem, da se iste pravice priznavajo proletarskim ženam kot polnopravnim in polnovrednim članicam ene in iste človeške družine. Opozarjamo nadalje, da se mora v izdatnejši meri pomagati ženskim organizacijam pri njihovem socijalno-humanitarnem delu, zlasti v pogledu zaščite dece, ki se pri nas trajno zanemarljivo, vzlic mednarodnim ugovorom in mednarodnim obvezam v pogledu izvedbe socijalno-politične zakonodaje in upostavitve socijalno-zaščitnih institucij v posameznih državah. Država mora v obilnejši meri prispevati za zaščito dece, ki je danes skoro popolnoma prepuščena sama sebi, na njeno nepopisno trpljenje in žalost ter na ogromno moralno in fizično škodo nove generacije. Država se mora tudi v večji meri pobrigati, da bodo privatna kapitalistična podjetja skrbela za zgradbo dečjih domov in za prehrano samih dečev, prepuščena dece njihovih delavcev oziroma delavk, ter za zaščito zaposlenih mater-dojilk, kakor to predpisujejo zakoni in mednarodne obveznosti. Vsled malomarnosti poklicanih činiteljev se to prepotrebno humanitarno delo popolnoma zanemarljivo.

Zahtevamo, da se ne izkorišča slabotna delavska deca za težka dela, ter da se jo iz javnih sredstev vzdržuje tako dolgo, da postane delazmožna. V to svrhu naj se ustanove poklicne posvetovalnice za mladino, ki zapuščajo in se podaja v samostojno oskrbo. V ožgled socijalni bedi in iztevirajoče popolne onemoglosti delavske žene zahtevamo omiljenje paragrafov 144-148 avstr. kaz. zak. za izredne slučaje ter izdatno in redno podporo sta-

rišem številnih otrok. V zvezi s tem, zahtevamo popolno enakopravnost zakonske in nezakonske dece, ter enako zaščito zakonskih in nezakonskih mater.

Da se pride v okom grozno se razširjajoči nenravnosti, zahtevamo, da se uzakoni načelo enake odgovornosti in zdravstvene kontrole obeh spolov za pregreške in posledice prostitucije, kakor tudi najstrožje kazensko zasledovanje zvodništva. Zahtevamo pa zlasti, da se posveča največja vsestranska in vsakojaka pozornost zatiranju trgovine z dekleti, ki je zlasti izredno huda in velika v naši državi. Zahtevamo tudi takojšnjo uzakonitev zakonskega načrta o pobijanju alkoholizma, te najhujše rakrane našega ljudstva.

Ker tajna diplomacija še vedno ogroža svetovni mir in se znova izdajajo ogromne vsote za oboroževanje, dvigamo kot žene in matere najenergičnejši protest zoper vsakršno vojno!

Za uspešno pobijanje draginje zahtevamo, da se prizna popolno enakopravnost delavskih konzumnih in produktivnih zadrug napram srbskim zemljoradničkim zadrugam, namreč, da se tudi naše delavske konzumne in produktivne zadruge oprosti davkov, kakor se to prakticira s srbskimi zemljoradničkim zadrugami.

Dalje zahtevamo takojšnjo uzakonitev starostnega zavarovanja vsega delavstva ženskega in moškega spola, torej tudi gospodinjstev pomočnic (služkinj), kakor tudi, da se prizna pokojnina vsem onemoglim vdovam, vobče tudi, če so dale svoj tribut kot matere in gospodinjce.

Da se omogoči najširšim slojem ljudstva človeka dostojno življenje, terjamo od finančne oblasti, da odpravi nadvse krivični davek na ročni delo ter, da določi dohodninskega davka prost eksistenčni minimum, ki naj odgovarja vsakokratnim cenam življenjskih potrebščin in številu družinskih nepreskrbljenih članov.

Dokler ne dosežemo pravice potom volitev poslati svoje zastopnice v vse javne zastope, zahtevamo, da se pritegne v občinske, socijalno-politične odseke, šolske svete neoporečne, izkušene žene kot uradnice npravstvene policije, zastopnice delavskih žena, ki jih imenujejo združene delavske organizacije.

To terjamo od vladajoče družbe in državne zakonodaje, sveste si, da smo k temu upravičene že zato, ker vršimo svoje materinske in državljanske dolžnosti.

II.

Vse delavske žene pozivljamo, da združijo vse svoje moči, da si zgradijo močno organizacijo.

Pozdravljamo vse razredno zavedne proletarke, kakor tudi vse bojevnice za žensko enakopravnost in človečanstvo.

Prožimo sestrsko roko sodružicam, včlanjenim v socijalistični ženski internacionali ter se izrekamo solidarne z njimi v vseh njihovih težnjah.

Izrekamo se tudi solidarne z razredno zavednimi sodrugij v boju proti tiraniji in izkoriščanju kapitalizma za svobodo in pravico proletarijata. Pozivljamo istočasno vse zavedne sodruge, da nam pomagajo v težkem boju za naša osnovna prava ter pri obujanju nezavednih delavskih žena k samozavesti.

Zivela ženska delavska organizacija!

Zivela socijalistična ženska internacionala!

Zivela razredno zavedni internacionalni proletarijat!

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Izvajanje osemurnega delovnika.

SKLEPI MEDNARODNE DELOVNE KONFERENCE V LONDONU.

London, 22. marca. Na londonski mednarodni konferenci ministrov dela so bili napravljene kakor objavlja ministrstvo dela, v svrhu razlage vašingtonskega dogovora o osemurnem delovniku naslednji sklepi:

Člen 1. vašingtonske konvencije o osemurnem delovniku se nanaša na industrijska podjetja, ne glede na to, koliko oseb zaposlujejo. Izvzeti so samo oni obrati, v katerih delajo le člani iste rodbine. Prava poštna, telgraška in telefonska služba ni podrejena določbam dogovora, nasprotno pa je podrejeno vzdrževanje in popraviljanje teh naprav.

V členu 2. se določa, da obsegajo delovne ure čas, v katerem so zaposleni na razpolago delodajalcu. V delovni čas niso vštetni odmori, med katerimi so zaposleni na razpolago delodajalcu. Glede odškodnine za nadure se je sklenilo, da so v členu 6. najnižje doklade 25 odstotkov obvezne. K členu 5. dogovora se je sklenilo, da smejo veljati določbe tega člena tudi za stavbeno obrt. K členu 6. se je sklenilo, da se nanaša pojem „v bistvu pričasem delu“ le na vratarje in čuvaje tvornic, gasilce in podobne delavce, ki dejansko s produkcijo nimajo ničesar opraviti, ker je njih delo prekinjeno z dolgimi odmori, med katerimi ne delajo telesno in vzdržena ne pazijo.

Nova vlada brez Radiča in Pašiča.

Belgrad, 22. marca. Včeraj ni bilo posebnih zunanjih političnih dogodkov. Vendar se za kulisami pletejo hude intrige in pripravljajo dalekosežne izpremembe. Radič zahteva, da se Pašič trdno obveže, da ga ne bo vrgel iz vlade, čim bo proračun sprejet. Le v slučaju takega sigurnega jamstva je pripravljen glasovati za proračun. Precejšen del radikalov je proti Pašiču. Nekateri uplivni politični krogi delajo, da bi se »bacilo« iz vlade i Radiča i Pašiča, ter vpostavilo

Ninčič sklepa prijateljstvo s Francijo.

Pariz, 22. marca. Ninčič se je mudil še včeraj v Parizu ter je obravnaval z Briandom načrt o prijateljski zvezi med Francijo in Jugoslavijo. Načrt pogodbe se naslanja na italijansko-jugoslovanski dogovor ter na pogajanja s Francijo, ki so se vr-

O največjem dopustnem številu nadur naj v zmislu člena 6 b sklepa državna zakonodaja. Osemindeseturni teden se pa sme razdeliti na pet dni v enem tednu ali na enajst dni v dveh tednih. Glede železniških obratov je bilo sklenjeno, da se pri teh ureja delovni čas potom dogovorov. Če bi člena 5. in 6. ne ustrezala potrebam železnic, je potrebno število nadur dovoljeno. V slučajih, v katerih zakonodaja države dopušča, da se sme delati več kakor osemindeset ur v tednu, da se nadomesti čas, ki se je izgubil z dopusti, se morajo te nadure všteti v najvišje število dopustnih nadur, ki so navedene v členu 6. konvencije. K členu 14. se je sklenilo, da je vsaka vlada obvezana, v svrhu izvedbe dogovora sprejeti člen 1. v svojo zakonodajo. Dalje je bilo sklenjeno proti pridržku Velike Britanije, da se smejo porabljati določbe točke 14., ki ureja obustavitve osemindeseturnega tedna, le v slučaju krize, ki gospodarstvo tako ogrožajo, da spravljajo v eksistenčno nevarnost cel narod, ne pa ob krizah, ki zadenejo le posamezne panoge industrije.

Nemško, angleško in francosko besedilo teh sklepov je avtentično.

Sklepi konference se predložijo vladam udeleženih držav in mednarodnemu delovnemu uradu.

vlado novih, manj kompromitiranih elementov. Maksimovič je zopet v ospredju in je bil včeraj sprejet na dvoru. Kaj in kako je poročal kralju ni znano niti nam niti — Pašiču, ki bi najbrže se bolj kot mi to rad vedel. V ostalem pa začenja bolj in bolj prevladovati v raznih političnih krogih mnenje, da je te komedije dosti, ker je padel ugled vlade in avtoritet države vled teh neprestanih intrig in korupej na najnižjo mizino.

šila že pred ženevsko konferenco Zveze narodov. Blok, ki ga snujejo te države ima očitno namen, zmanjšati vpliv evropskim centralnim državam v orientu ter zagotoviti vpliv Italije in Francije na Balkanu, v Jadranskem morju in v prednji Aziji.

ga dvora, ki se ne pušča vstrahovati in s svojimi opazkami spravlja obtožence in njihove branitelje v neprijeten položaj. Novinarji so mu včeraj z ozirom na njegov god demonstrativno podarili mali srebrni zvonec.

BRATIANU VNDARLE ODSTOPI.

Bukarešta, 22. marca. Poljedelski minister Constatinescu je izjavil v zbornici, da bo 27. t. m. rumunska zbornica razpuščena ter v doglednem času tudi vlada podala demisijo. To izjavo je potrdil tudi Bratianu, ki je dostavil, da bo vlada prepustila državne posle liberalcem.

ITALIJA IN BALKAN.

Rim, 21. marca. »Corriere della Sera« poroča, da o razdelitvi Avstrije zaenkrat ne more biti govora. Dejansko pa se pojavljajo v balkanskih državah simpatije do Italije. Italija ima interes varovati svoje jadranske interese ter ustvariti ob Donavi in na Balkanu tak položaj, ki bo jamčil za izvrševanje mirovnih pogodb.

KITAJSKA VLADA ODSTOPILA.

Peking, 22. marca. Pekinška vlada je nenadoma odstopila, ker je predsedniku vlade brzojavno očitel general Fengyusiang, da ne zna vzdržati reda brez prelivanja človeške krvi. — Torej, celo Kitajci poznajo parlamentarni značaj!

PRED ZAKLJUČKOM MATTEOTTIJEVEGA PROCESA.

Chieti, 22. marca. Proces proti morilecu Matteottija se nadaljuje približno tako, kakor so fašisti želeli. Z vstrahovanjem prič in sodnega dvora in z drugim njim ljubim metodam skušajo likvidirati svoj zločin in vzbuditi v javnosti vtis, da je vse prav in v redu. Kot zadnja priča je bil zaslišan socijalistični poslanec Passinelli, ki je izpovedal mnenje svojih tovarišev o umoru. Umor je bil naročen od zgoraj in krvočno Dumini slepo orožje naročevalcev. Sodni dvor si je nato ogledal avtomobil, s katerim je bil Matteotti odveden. Precejšnje razburjenje vzbuja med fašisti zadržanje predsednika sodne-

Gospod Kremžar, odgovorite!

Da so se naše meščanske stranke pridružile delavski akciji proti Trboveljski družbi bolj iz demagoških agitacijskih namenov, in pa zato, da zakrijejo svoje nečedne zveze s Trboveljsko družbo, smo slutili že od prvega začetka. Postopanje klerikalnih poslancev ob priliki trboveljske razprave v parlamentu pa nas je uverilo, da ni šlo tem strankam pri tej akciji samo za demagogijo in agitacijo, nego tudi za očitno grdo izsiljevanje. Mislili so si, če Trboveljska družba »štendirala« žetofiko ljudi, pa naj štendirala še nas, da bomo imeli od vsega še mi kako korist. Rudarji pa naj propadajo in ž njimi vred njihove itak obsodene organizacije. Molčali smo do danes o tem sramotnem poglavju naše politične zgodovine, sedaj nam je pa dosti. Razkrinkali bomo početje klerikalnih poslancev in drugih, razkrinkali vse, ki zobajo iz dobro založenih jasli trboveljske družbe, razkrinkali gospodarstvo TPD in njene zveze z različnimi visoko stoječimi osebami, povedali koliko jo te zveze stanejo. Na zatožno klopo bomo postavili klerikalne poslance, trboveljsko prem. družbo in njene »štendiste«. Začnimo.

Minister za šume in rudnike je govoril o trboveljski aferi šele na kraju svojega ekspozeja, kakor da bi šlo za manj važno vprašanje. Tej njegovi taktiki so se pridružili tudi klerikalni poslanci. Kremžar je pohlevno premleval znane številke in podatke, namenoma pa zamolčal vse, kar bi utegnilo napraviti iz trboveljskega škandala veliki javni škandal, kakor jih je bilo malo celo v naši državi, ki je na škandalih tako bogata! In vendar, gospod Kremžar ve za vse te načelne manipulacije, ve natančno, koliko prejemajo posamezni »štendisti«, razpolaga z natančnimi številkami in podatki in imeni. Zakaj ni tega povedal v nar. skupščini? Zakaj ni razgalil trboveljske prem. družbe in njene ekspozite? Zakaj ni pritisnil k tlom vlade, o kateri pravijo klerikalci — in tudi mi —, da je za slovenski narod usodna? Zakaj? Povedali bomo mi zakaj.

Gospod Kremžar, odgovorite nam za danes na naslednja vprašanja:

SLUČAJ VOJTA.

Slučaj Vojta vam je znan, točno, natančno vam je poznan. Vojta je bil član one slavne vladne komisije, ki je prišla v Slovenijo, da preišče trboveljsko zadevo. Kako je preiskala in kakšno povračilo je predložila vladi vemo vsi, ve tudi Kremžar. Vojta je bil član te komisije. Zastopal je v njej ministvo saobračaja. Gospod Kremžar, slučaj Vojta vam je znan, o njem veste natančno vse, zakaj niste povedali vse kar veste, v parlamentu? Zakaj?

SLUČAJ MIKA ILIČ.

Tudi slučaj Mike Iliča, vam je znan. Pa še kako dobro! Zakaj niste o njem govorili v parlamentu in predložili številke in dokaze, ki so v vaših rokah? Odgovorite, gospod Kremžar!

1.035.000.—

Nadalje: Vam gospod Kremžar je prav tako dobro znano kakor nam, da je izdala trboveljska družba za razne svoje »štendiste« (saj veste, kaj pomeni v žargonu trbovelj. družbe »štendist« in kakšna so njihova imena in njihovi visoki položaji) celih 1.035.000 dinarjev. Zakaj niste gospod Kremžar povedali to v parlamentu? Saj razpolagate z dokazi, kakor mi!

KAUFFMANN ET CO.

Vi veste, gospod poslanec Kremžar, da prodaja trboveljska prem. družba državnim železnicam premog po 33 D. njenemu otroku tvrdki Kauffmann et Co. pa po 29 Din, tako da ta družba zasluži skoro pri vseh vrstah premoga (razven pri vrsti »zdrob II. pri kateri ne zasluži«) skoro 7 Din pri kvintalu! Znano vam je, da je tvrdka Kauffmann filijalka trbovelj., in ne zasluži ogromne dobičke samo kot trboveljska, nego tudi kot Kauffmann et Co. To veste vi, to vedo člani slavne vladne komisije, to ve tudi vlada, zakaj se je torej vse to zatašalo in naše uboge rudarje in našo izčrpano Slovenijo izdalo?

Odgovorite, gospod Kremžar. Sicer bomo povedali mi, kakšni čudeži se gode.

Delavci, spoznajte jih!

Slovenska javnost, zasleduj to početje, kmalu bomo za hrupni škandal bogatejši.

Vse ostale jugoslovanske liste prosimo, da ponatisnejo te današnje in nadaljne naše navedbe.

Rudarji Trboveljske družbe na branik za svoje pravice!

Z dnem 6. marca se je razglasila Trboveljska prem. družba pod patrono ministerijalne komisije nov mezdni sistem, ki ma stopiti v veljavo z 1. aprilom in v katerem se znižujejo že itak premajhne plače delavstva še za povprečno 12%, a poleg tega ima še delavstvo izgubo 1/3 delovnih dni, kar pomeni da izgubi delavstvo 40% od vseh dosedanjih prejemkov. Delavska ogorčenost je priklopila do vrhunce in osobito še iz razloga, ker je delavstvo vse korake podvzelo potom svojih zaupnikov pred Trboveljsko družbo in pristojnimi oblastmi, da jim v čisti luči dokaže nevdružnost zahtev Trboveljske družbe. Ko vse to ni nič pomagalo, je to v svoji eksistenci tako težko ogroženo delavstvo potom svojih zastopnikov zavedlo, da pride tozadevna vladna komisija, katera naj na lieu mesta ugotovi bedno stanje delavstva. A v globoko razočaranje je tudi tukaj moralo delavstvo sprevideti,

da je ta ministerijalna komisija prišla le zato semkaj, da opraviči družbo v njenem naravnost nesramnem postopanju napram svojemu delavstvu. In nobeno čudo ni, če se je potem ogorčenost rudarjev stopnjevala kakor razburkano valovje v času najhujših vetrov: Na podlagi teh dejstev se je čutilo vodstvo Zveze rudarjev Jugoslavije primorano, da je ponovno sklicalo protestne shode v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku, Rajhenburgu in Kočevju, na katerih se je delavstvu obrazložil dejanski stan njih položaja. Udeležba in ogorčenost rudarjev na teh shodih je pričala, da rudarji pod nobenim pogojem ne sprejmejo diktata Trboveljske družbe. Sprejela se je tudi tozadevna resolucija, v kateri delavstvo ne zahteva nič drugega, kakor poštno ekstenzijo za svoje težko delo. Na merodajnih čimteljih je sedaj, ali bodo uvideli da tisti, ki že danes umirajo takorekoč od lakote, ne morejo več tako in še pod slabšimi pogoji živeti. Ali bodo uvideli, da je to kulturni škandal najgorše vrste, da pusti država, ki se naziva še za demokratično in ima v svoji ustavi zapisano »Delovna moč je pod zaščito države«, umirati svoje državljane na cesti od lakote in neovirano dopustiti, da inozemski kapital kuje iz teh ubogih nedolžnih žrtev vedno ogromnejše dobičke?

Da, gospodje, črni trpini revirjev Trb. prem. družbe vas s svojimi izmučenimi telesi in žuljavimi rokami opozarjajo, da hočejo kruha za svoje delo in nič drugega. To je vam, gospodje, opomin, preden se začnete igrati z ognjem, da se premislite. Zakaj človek je človek in kot tak ima pravico do življenja, in če se mu ista zabranjuje, si jo pa izvojuje.

Ljubljana in gerentovanje.

Ljubljana je posebej blagoslovljeno mesto in posebno političen blagoslov je stalen delež Ljubljane. Sicer je mnogo govora o politični nezrelosti Ljubljane, tudi je dosti govoric o zakrknjenosti in konservativnosti Ljubljancev, ali eno je gotovo, da so Ljubljancevi ponosni na svoje pravice in zlasti še na svoje dolžnosti, katere natančno beležijo v svoje anale; kajti Ljubljancev ljubi kronjko in v kronjkih prebije vse svoje življenje. V kronjko je zapisal tudi zadnje občinske volitve in je zapisal delo in početje triumvirata, kronjko zaprl in jo s primerno pentljo zavezal; kajti to so spomini, ki jih je treba čuvati, čuval jih jih bo tudi Turk in Likozar in celo dr. Puc. Saj so spomini tudi nekaj vredni. Ampak spomini Ljubljancev so in bodo dokaj različni od spominov Turka, Puce in Likozarja; kajti Ljubljancev je gledal drugače, ker pač drugače gleda in misli oni, ki jemlje, kot oni, ki daje; in na to je triumvirat pozabil. Včasih je bil Ljubljancev silno ponosen na svoje avtonomno mesto in

občinski možje so vživali vso čast, ki jo more kdo zavžiti v Ljubljani, ker so bili Ljubljancevi pač ponosni, da so jih sami izvolili, da so glasniki njihovega mnenja in klicarji njihovih teženj. V tem je Ljubljancev zrastle, in čudno ga je dirnilo, ko se je občinski svet izprevergel in na prestol avtonomnega mesta se vsedel triumvirat kot nepoklican, vsiljen gost. Ljubljancev ima rad volitve, Ljubljancev se rad zabava po sejah, drugače pa prav prijateljsko rad žuli cviček celo z najhujšim nasprotnikom. Ampak triumvirat mu pa le ni bil všeč, čeprav mu osebnost ni prizadejal posebnih kričic; poglaviten izvir antipatij je bil pač ta, da triumvirat ni bil izvoljen, pa kljub temu koval nove davke in kreal meščanske svoboščine. In pravijo, da je Ljubljana izgubila precej svojega blagoslova, čeprav je dobila nekaj več sijaja. Za sijaj pa Ljubljancev ni, ljubi kočijo, ljubi iskre konje, vse drugo mu je odveč. In je triumvirat zagrešil velik greh, tako velik greh, da še volitev ne bo dočakal. Absolutorij dobi, ne ve se pa še, ali z zaupnico ali nezaupnico, o tem bo presodil naslednji triumvirat, ki bo kritično presodil položaj in po volitvah željnemu Ljubljancev orisal vse nedostatke prejšnjega triumvirata, jih zabelil z obljubami in mastnimi projekti in programi. Ljubljancev bo celo godljo poslušal, skimaval in čakal volitev, ker mu ni dosti za rezervne ministre in vpokojene velike župane. In baje naslednji triumvirat volitev ni kaj vesel, ker se boji žalostne peripetije in tragičnega konca.

Ženski shod v Ljubljani.

Včerajšnji ženski shod v Ljubljani je popolnoma uspel. Dvorana je bila do kraja zasedena, zanimanje in navdušenje naših žena prav veliko in svečano. Shod je otvorila in vodila sodružica Rakovčeva, poročale so sodružice Čučova in Ajdiškova. Vse tri govornice so lepo in skladno povdarjale zahteve delavskih žen v političnem, socialnem in moralnem pogledu. Z velikim odobravanjem so bile pozdravljene zahteve govornic, da naj se prizna tudi ženam volilna pravica in zastopstvo v vseh javnih inštancah ter da se socialno politično delo izpopolni z uvedbo zaščite proletarskih mater in proletarske dece, ki je danes popolnoma zapuščena in nepreskrbljena. Odobravanje so tudi izzvale besede govornic, proti oboroževanju in novim vojnim nevarnostim.

Govoril je tudi na kratko Peterkovič, ki je priporočal — generaliziranje akcije.

Predložena resolucija je bila soglasno sprejeta. Resolucijo objavljamo na prvi strani. Enako lepi in uspešni ženski shodi so se vršili tudi v Trbovljah, Mariboru in drugod.

Naše delavske žene so z včerajšnjimi shodi pokazale, da razumejo svojo nalogo in da jim socialistična ideja ni tuja. Prvi delavski ženski dan se je vršil na lep in mnogo obetajoči način.

Miroslav Krleža:

GOLGOTA.

Drama v petih dejanjih.
Prevel FERDO DELAK.

KRISTIJAN: To je neumno od tebe! Čemu se bojiš? Če je kaka komplikacija, ga damo jutri pregledati specialistu! Ta naš doktor tako nič ne razume! Tako! Da! K specialistu bomo šli, pa bo vse dobro! A ti si, praviš, trudna! Komaj se držiš na nogah! Pojdi! Lezi in se odpočij, a jaz bom tu še malo posedel! Mnogo krvi imam v glavi! In tako itak ne bi mogel zaspati!

ZENA: Pa vendar! Bolje bi bilo, če ležeš! Tudi ti bi tega ne znal, kakor jaz!

KRISTIJAN: Kaj bi ne znal! Rekel sem ti, da jaz ne bi mogel zaspati! Jaz bom tu malo posedel, a do tedaj bo prišel zdravnik, in ti za eno ali dve minuti zaspiš! To je že nekaj! Samo lezi! Jaz že vem vse kar je treba! Vsakih petnajst minut...

ZENA: Štirideset, ne petnajst! Vsakih štirideset, od tega tri! Na, dala sem mu malo prej, kot si prišel! Ob trideset! Sedaj zopet čez štirideset minut — pazi, prosim te — pazi —

KRISTIJAN: Bom, Bom! Samo pojdi brez skrbi! Zdravo! Lahko noč!

(Žena popravi otroku ležišče in gre nato v ozadje; leže na eno zakonskih postelj. Premor. Kristijan je sedel nemo pri otroški postelji in popravljal vzglavje, da bi ne padla. Nato je šel do mize in se tam napil vode. Slekli si je površnik in ovrat-

nik; izgleda da mu je vroče. Nato je šel k oknu. Zunaj jašejo mimo konjeniške patrolje. Premor.)

KRISTIJAN: Rekel sem, da se ni dobro igrati z ognjem! A nihče ni hotel verjeti! Da, da! A sedaj sem dobil popolno zadoščenje! Popolno zadoščenje! Rekel sem: gospoda moja, arzenal je bolj trd, kakor vaše glave! Arzenal je bolj trd je bolj trd kakor vaše glave, moja spoštovana gospoda! In ali sem temu kriv jaz, da je arzenal bolj trd?

(Vrnil se je nazaj k otroški postelji in se tam usedel. Premor. Kristijan je enako intenzivno omamljen od misli kakor od vina. Zdi se, da zunaj galopirajo kavalkade; čujejo se v daljavi trobente, ki trobijo na juriš, godba in ljudski zbori, krik mase, zvenk razlitega stekla in daljno grmenje topov. Vse to bije v Kristijanovih mozganih do silnih demenzij. Vstane v tej čudni omami, ko se zazdi ljudem tako, kakor da je človeško telo mnogo premajhno za vse to, kar je v nas.)

Danes je bil diven dan! Za ta dan se je izplačalo roditi se in živeti! Niti najmanjšega drobca mesa ni v meni, ki ne bi sedaj čutil tega dne! Malo prej je bilo še vse tako zapleteno in nejasno in ni se vedelo kaj bo! A danes je vse zmaga! Absolutna zmaga! Sedaj ni več ničesar, kar bi mi ne dalo gori! Sedaj stojim sam, in milijoni so moji, in mase so moje, in zastavo držim v svoji roki, in vse je svobodno — tako zelo svobodno! Vendar sem se rodil pod srečno zvezdo! Da! Pod srečno zvezdo! Prebil sem gore!

In sedaj stojim in se ne dam več! Ne dam se več nazaj —

(Trkanje na okno. Kristijan se strese, a gre ven. Čuje se odpiranje vrat in po premoru vstopita polglasno razgovarjajoča Kristijan in doktor. Doktor ima staro bradato masko Boga, kakršen visi na cerkvenih slikah. On je Deus ex machina. Črnih rokavic si ne sleče. Brez besed sede na otroško posteljo, prekusira otroka in ga pregleda. Premor. Molk. Zdravnik je končal in zopet pokrli otroka.)

DOKTOR: N-da!

KRISTIJAN: Ali je kakšna komplikacija, gospod doktor?

DOKTOR: Ne! Ni! Ni nikake komplikacije! (Premor.) A vendar bo mali brez vsake komplikacije — umrl. (Kristijan se strese. Glas mu odpove.) Da! A čemu se čudite, prosim vas? Ta mali deček bo umrl! On mora umreti, naravna stvar! Ne bo doživel niti jutra!

KRISTIJAN: Kako? To mi ni jasno, gospod doktor! Ni nobene komplikacije, in vi pravite, da mali ne bo niti do jutra — —! Jaz tega ne razumem!

DOKTOR: Marsikaj je v življenju, dragi moj, česar človek na prvi pogled nikakor ne more razumeti! In vendar je vse tako enostavno! Tako strašno enostavno! In če bi vi, dragi moj, ne bili res tako neverjetno plitek in površen, bi ne vprašali niti besede! Stvar bi vam bila popolnoma jasna! (Dalje prih.)

Križem sveta.

JAPONSKA PO 2500 LETIH.

Japonsko letos praznuje 2500. obletnico od kar ji načeljuje sedanja vladarska hiša, ki je najstarejša na svetu. To priložnost so šovinistične organizacije porabile za „patriotično“ militaristično propagando. Skoro vse dosedanje demonstracije so imele značaj mržnje proti „zapadni civilizaciji“ in proti belopoltnim vsiljivcem. Najbolj vročekrvni patrijotje skušajo to priložnost porabiti za obuditev starodavnega japonskega patrijotizma, katerega opevajo za največjo japonsko svetinjo.

V neki proklamaciji pravi ena patrijotična skupina med drugim: „Brutalnosti in sovraštva, ki so se zrcalila med različnimi deželami v svetovni vojni, so med japonskim ljudstvom uničila respekt do zapadne civilizacije. Ruski komizem, italijanski fašizem in angleška ter ameriška demokracija so stvari, katere bazirajo na gotovih posnetkih iz različnih časov in dežel. Dajo nam lahko koristne sugestije, nikoli pa nam ne morejo služiti za vzgled, ki bi bili vredni posnemanja.“

Proklamacija pravi nadalje, da se mora japonsko ljudstvo naučiti kot država stati na svojih nogah, kajti imitacije vodijo v hira-rijo. Vstajenje in prerodenje Japonske mora biti delo japonskega ljudstva, zaključuje apel.

Japonska se je razvila gospodarsko in politično v to kar je, potem, ko je pričela posnemati evropski zapad. Dvigala se je in hotela je da jo svet smatra za enakovredno deželo. Japonci ne bodo nikoli odpustili Zedinjenim državam, ker so jih s svojim zakonom za izključitev orientalcov od naseljevanja porinile med nezaželjene in inferiorne narode. Japonski ponos je užaljen, toda Japonci se zavedajo, da danes ne morejo Zedinjenim državam ničesar. Ampak če pride prilika...

Japonska tudi v drugih ozirih posnema „zapadno civilizacijo“. Njen kapitalizem je zelo slab „civiliziran“. Izkorišča patrijotične in nepatrijotične Japonce še bolj kakor evropski ali ameriški svoje delavce. Prepoveduje unije in ker jih ni mogel več zabranjati, jih ovira. Naspotuje politični akciji delavstva in mu odreka volilno pravico. Vsaka delavska agitacija mu je „boljševizem“ in v vsaki delavski demonstraciji vidi „nevarnost“ za Japonsko. V tem oziru bo Japonska ostala, kolikor je, vzlic patrijotičnim apalom, da se povrne v starodavni patrijotizem. Dežele se ne povračajo v prošlost. Japonska bodočnosti pa bo Japonska delavskega ljudstva s civilizacijo bratstva in kooperacije. Takrat najbrž ne bo več praznovala obletnice ustanovitve najstarejše dinastije na svetu...

V dvajsetih dneh okrog sveta. Edward E. Evans, kapitalist in športist iz Detroita in kapitan Linton Wells, avanturist in avijatik iz Amerike, sta naredila načrt za potovanje okrog sveta v dvajsetih dneh. Načrt izvedeta prihodnje poletje. Oba se zdaj mudita v Moskvi, kjer upata aranžirati varno pot preko Rusije in Sibiriije. Potovala bosta po zraku, železnici in s parnikom. Načrt se glasi, da začneta v New Yorku in prideta v Seattle z aeroplanom v 38 urah. Pot čez Pacifik bo trajala osem dni, iz Tokija do Vladivostoka 24 ur, do Moskve štiri dni, do Londona 30 ur in nazaj v New York šest dni. Po tem računu bo pot trajala 21 dni in osem ur, toda lahko se zniža na 20 dni. Največ je odvisno od Rusije. Ako bosta potovala z vlakom od Vladivostoka do Moskve, imata lahko veliko zamudo; če se jim pa posreči premostiti to daljavo z letalom, bosta za nekaj dni na dobičku.

Protirevolucijska postava. Senat države Mississippi je sprejel predlog za izključitev pouka o evoluciji iz javnih šol z 29 proti 16 glasovom. Nižja zbornica je že prejela predlog, ki zdaj postane zakon, ker ga guverner gotovo podpiše. Zakon določa 100 do 500 dolarjev kazni in odslovitve učitelja, ki bi prelomil zakon.

Srne delajo škodo po sadnih vrtovih. Do meje mesta New Yorka so se priklatile lačne tolpe srn. V državni šumski rezervi Rockland in Westchester žive velike črede srn. Te črede so zdaj zapustile šume in so pričele delati škodo po sadnih vrtovih. Farmarji zahtevajo, da se jim dovoli streljanje srn. Črede štejejo po dvajset glav in potujejo večinoma ponoči. Po sadnih vrtovih odjedajo mlade veje in srkajo sok, dokler drevo ne usahne. Streljati

srne je dovoljeno le par ljudem. In ti niso kos tem čredam srn. Veliko farmarjev je videlo na svoje oči, kako so srne poškodovale drevje in trte, a morali so držati roke križem, ker jim ni dovoljeno jih streljati.

25-letnica mednarodnega strokovnega gibanja. 21. avgusta 1901. se je vršila prva konferenca zastopnikov različnih strokovnih central v Kopenhagnu, kjer so se posvetovali kako naj se združijo vse strokovne organizacije v eno skupno strokovno internacionalo. Sklenilo se je, da se naj vsako leto snidejo tajniki različnih strokovnih državnih central na konferenci. Sklicujejo naj se tam, kjer se vršijo strokovni kongresi posameznih držav. Pred omenjeno konferenco so se vršili poskusi za združitev v l. 1888. v Parizu, na katerem je bilo 116 zastopnikov, v letu 1896. v Londonu, ali pri nobenih prejšnjih kongresih ni bilo pravega uspeha. Torej pravilni obstoj strokovne internacionalne datira šele od 21. avgusta 1901. Letos, 21. avgusta se bo obhajala 25-letnica, ki se bo izvršila od strani Amsterdamske internacionalne, ki naj pospeši strokovno gibanje.

Budimpeštanski baron Ghillanyi kot hipotekarski goljuf. Pred kratkim se je pojavil v prostorih budimpeštanske hranilnice bivši sodnik baron Josip Ghillanyi. Hotel je dvigniti hipoteko, glasečo se za 120 milijonov. Hipoteka je bila na ime njegove tašče, katera ima v bližini Budimpešte veličansko posestvo. Uradnik v hranilnici je zahteval od barona potrdilo njegove tašče. Baron je zapustil hranilnico. Kmalu se pa vrne s potrebnim potrdilom. Uradnik mu je nakazal zahtevano vsoto. O izplačilu je bila tudi obveščena baronova tašča. Uro pozneje pride v hranilnico tašča in izpove, da ni dala baronu nobenega potrdila, da dvigne denar. Barona zasleduje policija.

Previden vajenec: „Stojte gospod mojster, če mi že prvi dan porujete vse lase, kaj boste pa potem počeli vsa tri leta!“

Kultura.

Drama.

Ponedeljek, 22. marca: Obrt gospe Warrenove. Red A.

Torek, 23. marca: Zaprto.

Opera.

Ponedeljek, 22. marca: Zaprto.

Torek, 23. marca: Manon. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Izven.

Ako ni drugače označeno, se prično predstave v drami ob 20., v operi pa ob pol 20.

George Bernard Shaw: Pygmalion. Shaw je svojevrsten poet, zlasti dramatik, v njem je zgoščen ves gnev proti obstoječi družbi, proti maskiranju obrazov povprečnih ljudi, proti domišljivi namišljeni veličini in je v celoti prijatelj teptanih „nepomembnih“ poccstnjakov. Angleška javnost in angleška kritika, v bistvu temelječa na racionalizmu in konservativizmu, Shawa ne more še danes doumeti, še danes ga zavrača in mu odreka mesto v literaturi, katero so mu postavili Nemci, ki so prvi začeli uprizarjati njegove komedije in ga uvrstili med klasične dramatik. Slovenci smo videli na odru že precej njegovih del in lahko rečemo, da nam je Shaw dal zadostno bogastvo svojih revolucionarnih misli, ki so v marsičem sorodne s pojmovanjem umetnostnega gledanja Wildeja. Sobotna premijera Pygmaliona je glasen svedok Shawovega gledanja in vrednočenja človeške družbe. Pygmalion je komedija svoje vrste, vsa se suče okrog poccstne cvetličarke in natpanskega profesorja fonetika, ki se šele koncem komedije izprevrže v človeka, dasi je prej ves čas nastiral v sebi človeka, in njegove elementarne strasti. Shaw je vse svoje simpatije nametal na cvetličarko in jo prikazal kot naravno bitje, naravno v govoru in naravno v ponašanju. Kot tako jo je znala prikazati ga. Nablocka, ki je mogoče edina zmožna doumeti take vloge. Profesorja je fingiral g. Rogoz, ki se je to pot povzpel do višine, ki bi jo mogli zavidati večim gledalcem. Ga. Medvedova je bila res prava angleška mati. Režijo je vodil gosp. Pugej in reči moramo, da mu je uspela, to pa zato, ker je obvladal Shawa in ga doumel. Najbolj napeta in hkrati najbolj elementarna je bila zadnja scena, mojsterski zamislek „nedefiniranega“ komika Shawa.

Dnevne novice.

Etična pomlad v Ljubljani. Vidovičev pokret v Sarajevu je našel odmeva tudi v Ljubljani in tudi ljubljanska javnost, čeprav majhna, se je okrenila navznoter in se zavzela za klic: bodi človek. V tem klicu je obseženo vse delo Vidoviča, vse stremiljenje k prerodenju človeka v socialno etičnem osmerju, in k preosnovi človeštva, ki je zagazilo v etična protislovja. V Ljubljani se je začel Vidovičev pokret med akademiki, ki so seveda v pokret pritegnili tudi ostalo, še idealno javnost. Včerajšnje prvo zborovanje etične pomladi na univerzi je bilo sicer skromno obiskano, bilo je pa prisrčno in res bratovsko. Akademik Bajuk je otvoril zborovanje in v izčrpnem govoru tudi orisal temeljno hotenje Vidoviča in njegovo življenje, neprestano delo za sočloveka. Gdčna Juvanova je recitirala Župančičevo epistulo, g. Jan pa Prebujenje. Oba sta doumela Župančiča do potankosti. Navzoč je bil tudi prosvetni šef dr. Lončar, dr. Ozvald se je pa radi boleznj opravičil. Upajmo, da etična pomlad ne ostane samo pri začetku, pač pa da se močno razmahne in razširi na plemenita misleča srca.

III. Občni zbor O. R. S. J. v Zagrebu.

Po sklepu plenarne seje se vrši 4. in 5. aprila III. redni občni zbor „Občeg radničkog saveza Jugoslavije. Dnevni red je sledeči: 1. Konstituiranje kongresa; 2. a) poročilo izvršilnega odbora savezne uprave o delovanju saveza; b) Poročilo blagajniškega poslovanja; c) Poročilo nadzorovalnega odbora; 3. Sprememba pravil (referent S. Kotur); 4. Naša tarifa in štrajkovna politika (referent Haramina); 5. Delavski individualni tisk (referent Š. Gojsina); 6. Organizacija in agitacija (referent S. Baker); 7. Eventualije. Podružnice bodo še pravočasno obveščene.

Vandalizem v tivolskih nasadih. Zlobne roke ljubljanskih ponočnjakov ne morejo mirovati. V noči od četrtega na petek in s petka na soboto, so v Gutmanovem drevo-redu pod Tivolijem, izruvale neznanе surovine 8 klopj. Če se bodo vandalstva tako nadaljevala, potem je bolje, da mestna občina sploh vsako delo ustavi. Kar na eni strani z velikimi stroški napravlj, ji po drugi strani take pijane živine pokvarijo. Zalostno je, da Ljubljana vse to pasivno gleda. V drugih mestih je občinstvo toliko pošteno in se organizira na skupen odpor proti takim podivjanjem. V Ljubljani to zaman pričakujemo in ne pomislimo, da je to denar ljubljanskih davkoplačevalcev, katerega se razmetava s tem, da se take javne naprave poškodujejo in te poškodbe tolerirajo. Čas bi že bil, da se tudi Ljubljana po vzgledu drugih mest upre takemu brezumnemu počenjanju in nekaj stori, ker oblasti so prešibke, da bi zatrle to organizirano ponočno divjanstvo.

Ubogij vajenci. Pred leti se je naša javnost precej zanimala za vprašanje vajencev. Zadnja leta je pa to zanimanje ponehalo, in neprijetne posledice se že zopet kažejo vsepovsod. Ne gre v stvari le zato, da se regulira število vajencev po posameznih poklicnih kategorijah, ne gre le za njihovo primerno strokovno izobrazbo, gre tudi za zaščito naših vajencev, ki so že popolnoma prepuščeni svoji žalostni usodi. Ni čudno, če torej zopet slišimo o neverjetnih slučajih pretepanja in mučenja ubogih vajencev, če se ponavljajo znani, in le s težavo nekaj zatrti slučajji surovega ravnanja z dečki, ki se pri tem ali onem mojstru uče tega ali onega poklica. Zadnje čase smo zopet slišali, da se ravna po tej strani predobro znani sodarski mojster Repič s Trnovoga po svoji, od tolikih vajencev že preveč preizkušeni metodi srditega pretepanja. Že prej je nekega ubogega dečka tako in tolikokrat natepel, da mu je moral ubežati, zadnjič je pa vajenec, ki je s Tomačevega doma, ponovno udaril in sicer ga je tokrat s tako silo udaril v usta, da je dečko dolgo krvavel. Rana je bila nevarna, deček pa tako obupan, da je hotel kar skočiti v vodo. Ko je kopeno pribežal domov je prosil staršiče, da ga naj nikar ne silijo nazaj k onemu brezsrčnemu mojstru, ker si sicer vzame življenje. Deček je šel končno tudi na obrtno sodišče. Da se je Repič zavedal svojega surovega ravnanja priča dejstvo, da je priletela na Tomačevega k starišem omenjenega vajenec tudi žena Repičeva, ki je priznala, da je bila vsled nečloveškega ravnanja njenega moža z vajencem, ves čas v strahu, da je morda obupani

in prestrašeni deček, ki ga je Repič tolikokrat natepel, res skočil v vodo. Repičevo ravnanje z vajenci je pre-dobro znano, in mi bi mogli navesti še druge drastične slučaje. Tudi Repičev oče, ki je prej vodil obrt ni ravnal boljše. Poznamo stare, ki nam še danes pripovedujejo, kakšne žrtve so bile. Je torej pri Repiču kar ndomacheno tako postopanje z vajenci. Vprašamo, ali ni dolžnost inšpekcije dela, da si uradno ogleda razmere pri tem mojstru in poseže energično vmes, in ali ni dolžnost sodišča, da pouči Repiča, kako mora ravnati z ljudmi. Na stvar se še povrnemo.

Udeležencem VI. Ljubljanskega vele-sejma od 26. junija do 5. julija je dovoljen 50 odstotni popust od normalnih vozniš cen na vseh progah drž. železnic za vse brze, osebne in mešane vlake razven luksuznega vlaka S. O. E. za potovanje v Ljubljano od 20. VI. do 5. VII. in za povratek od 26. VI. do 10. VII. t. l. Tudi za prevoz razstavnega blaga velja 50 odstotni pōpust v smislu želtar. II. del. V. XIII. Te ugodnosti veljajo le na podlagi sejemske legitimacije, ki se bo prodajala v vseh večjih denarnih zavodih in trgovskih korporacijah po Din 30.

Mestna ljudska kopal v Kolodvorski ulici bo dne 23., 24. in 25. marca 1926 zaprta.

Požar. Včeraj okrog 3. ure popoldne so se v palači Vzajemne posojilnice na Miklošičevi cesti vnele saje in s plamenom se je zgoščel dim jel valiti iznad strehe. Gasilci so pravočasno udušili ogenj, bila pa je nevarnost, da se ogenj razširi na podstrešje.

Pri tatvini je bil spoden hlapec T. K. Brez zaslužka je in neznanec ga je naprosil, naj dobi samokolnico in odpelje z dvorišča Sever dve vreči. Hlapec je nasedel, naložil vreči, spodil ga je pa domači hlapec. Pustil je samokolnico in vreči, ter pobegnul proti Tivolju. Tu so ga končno le vjeli.

Raje v smrt, nego bi si pustil amputirati roko. V Listici v Hercegovini se je gostilničar Gjuro Bivanda zboldil v roko. Roka mu je začela zatekati in končno je moral v bolnico, kjer so mu povedali, da je slučaj zastrupljenja krvi in da bo treba roko odrezati. Tega pa ni dovolil, šel je domov in kmalu umrl.

Sanitetne oblasti v Belgradu čistijo. Preiskale so te dni vse ubikacije, ki so bile sumljive, da skrivajo „usmiljene sestre“. Lepo število so jih aretirali in sicer v takih hišah, ki bi si njihče ne nadejali.

V Belgradu razsaja organizirana družba vlomilcev. Iz trgovine Jovajenjičeva so odnesli raznega blaga za 20.000 Din in iz trgovine Maksimović več blaga in 3000 Din gotovine.

Na belgrajski pošti je blagajnik poneveril 30-tisoč dinarjev.

U ne vprašate?

da eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato) 93-a VID

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste verovali. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

Vedno nedosegljivo v kakovosti ostane

Schicht-ovo milo
znamke „Jelen“.

Kajti nič na svetu nas ne more napoliti, da poslehamo naše najboljše, kakovosti našega mila. Mogoče bi nam bilo poceniti naše Jelenovo milo s tem, da bi ne porabili „tako dobre“ surovine. Ne storimo tega, kajti nam ni samo na tem, da proizvajamo „dobro milo“, temveč nam je na tem, da proizvajamo

najboljše milo!

Studentova smola. Mlad študent se je v Belgradu seznanil z mlado gospo. Seznanila sta se v kinu in sestanek mu je naročila gospa na njenem domu, seveda, ko bo mož odsoten. Njena prijateljica je pa to povedala možu in mož je počakal študenta, ga nalomastil, da so ga peljali pozneje v bolnico. Študent je vložil tožbo za poskus uboja, žena pa tožbo za ločitev zakona, češ, da mož ni izpolnjeval zakonskih dolžnosti, kot bi bilo treba in kot se spodobi za mlado ženo.

Tiskovni sklad.

Tiskovni sklad — petnajsti izkaz. Na nabiralno polo štev. 8 je nabral s. Jab Vehovec, uradnik OUZD, Tržič od sledečih sodrugov: Vehovec Jakob 11 Din, Strgar Rok 4 Din, Hribar Blaže 2 Din, Oblak Albin 2,50 Din, Štefan Križaj 1,50 Din, J. Košir 2 Din, Debevec Janez 2 Din, Kramar Janez 4 Din, H. Snoj 5 Din, Jerman Franc 5 Din, Hočevnar J. 5 Din, Krystafek Zvonimir 5 Din, Krystafek Franc 5 Din, Hribar Angela 2 Din, Mežek Jakob 4 Din, skupaj 60 Din. Zadnji izkaz Din 1002,50, skupaj Din 1062,50.

Šport

Uvedba profesionalizma v Budimpešti. Doslej so vodilni budimpeštanski klubi izjavili, da so amateuri, čeprav je bila javna tajnost, da prejemajo nekatere nogometne kovice vodilnih klubov Budimpešte ogromne mesečne honorarje.

Sedaj so se Madžari zedinili v tem, da uvedejo po končani prvenstveni sezoni profesionalizem.

Istočasno so sklenili, da se imajo ukreniti koraki v svrhu ublaženja davkov in taks pri tekmah amaterskih klubov. Znižanje navedenih taks naj se skuša doseči tudi za profesionalne klube.

Dolgo je trajalo, da je v tem oziru pricapljala Madžarska za Avstrijo in Čehoslovaško. Pričakuje se isto čimprej od Italije in Spanije.

Maribor.

Shod na Veliko noč. Delegati mednarodnega delavskega pokreta, ki se udeležijo balkanske strokovne konference v Sofiji, prirede na svojem potovanju skozi Jugoslavijo v vseh večjih krajih države shode socijalističnega in vsega razrednega proletarijata. Maribor obišče tajnik internacionale privatnih nameštencev s. Schmidt iz Dunaja in se ob tej priliki vrši shod na velikonočno nedeljo ob 9. uri dopoldne v Gambinovi dvorani. Vkljub praznikom, ki jih bo proletarijat slabo obhajal, mora biti ta shod dobro obiskan. Zaupniki so že pričeli z agitacijo!

Beneški trgovci na mariborskem odru. Narodno gledališče je v tork predredilo premijero znamenite Shakespearjeve drame »Beneški trgovci«.

V DELAVSKE DOMOVE
širite »Del. Politiko!«

Radičev revizor v Mariboru. Dva sta prišla iz Belgrada revidirati prosvetni oddelek v Mariboru in klerikaleci vedo celo povedati, da ni bilo vse v polnem redu. Kdo jih je neki vruga klical ravno sedaj, ko se nahaja celo ključ ženskega učiteljišča nekje na deželi, so si mislili prizadeti in danes se že javno govori, da bodo s 1. aprilom izvršene spremembe na tej šoli. Nam se pa vendarle zdi, da so prišli preje žagat vel. župana nego pa premešcat šolske moči. Da vidimo!

»Mi se ne bojimo nobene brade!« je nekoč samozavestno baje rekel prof. Kovačič svojim učencem in napravili so mu vsled tega preiskavo, ker so brade pri nas zelo redke in uživajo tedaj imuniteto, zlasti ker jo nosi tudi Pašič. Profesorski kolegij je sicer ponovno sklenil, da prof. Kovačiča zaradi »brade« ni kaznovati, vendar je bil tudi on zaslišán ob priliki Pasaričevega in Košutičevega obiska v Mariboru. Kaj iz brade nastane, bomo šele videli.

Tudi prof. Kendo so baje zaslišali v zadevi Grčar, s katero se je bavilo sodišče in jo za vselej rešilo. Mi nismo maščevalni in ne moremo soglašati s takim početjem komisije, če se je zaslišanje v tej zadevi res izvršilo. Mislili smo, da je v tem slučaju merodajna sodnja in ne želimo, da razun nje nastopa še kak sodnik. Če je pa vladna komisija že sama obupala nad nepristranostjo našega sodstva, potem nam ne bo nihče zameril, če mi socijalisti zahtevamo, da se pusti sedaj prof. Kendo v miru.

Krepek že sedi. Te dni so zaprli bivšega občinskega svetnika in predsednika invalidov, klerikalnega agitatorja itd. radi nerednosti pri invalidski organizaciji. Gre za težke tisočake. Dolgo so čakali, sedaj so ga pa prijeli. Predvsem so ga odstavili kot predsednika, nato preiskovali in končno zaprli. Dokazano je tudi, da je bil sicer predsednik invalidov, da pa sam ni bil invalid! Klerikaleci sami se ga sramujejo!

Zagorje ob Savi.

Gerentski svet v Zagorju ob Savi je prevzel svoje posle dne 24. febr. t. l. od dotakratnega župana. Mudilo se je tako, da je na željo imenovanega gerenta Dragotina Korbarja oddal posle prejšnji župan dva dni popreje, kot je zahtevalo to srezko poglavarstvo. To pa zato, ker je bilo nujno, da se skliče šolski svet obrtne šole na Toplicah. Ker pa je vsakokratni župan predsednik tega odbora, je seveda sedaj postal gerent predsednik. Na seji pa se je baje sklenilo, da so pregledali koliko imajo še radirk, držal, peresov in svinčnikov ter da se obrtniške vajence, ki menda podnevi premalo delajo pošlje zvečer tudi k telovadbi, namesto telovadbe pa morajo ti vajenci snažiti pogrinjala in druge telovadne stvari za druge telovadce. Celokupni gerentski svet pa ne ve kako naj prične s kakim delom. Gospod gerent poseča skoro vsak dan ravnatelja pisarne

Trb. prem. družbe. Ljudje sploh pripovedujejo, da hodi po nasvete kaj naj vendar počne v občini; delavci norčujejo, da je gerentski svet tako daleč prišel, da bo občina smela le to storiti, kar bo Trboveljski družbi všeč. Vidi se že iz tega, ker je Trb. družba proti meščanski šoli, je torej ne bo, občina pa bo menda postala ekspozi-tura Trb. družbe. Ostali gerenti, ki se stojijo iz tukajšnjih meščanskih strank, pa so se zbal, da hodijo po občini, če na kaki ograji manjka kake late ali v kakšnem kanalu betonske cevi, da se jih takoj nadomesti, ker jih zelo hudo boli, da je preveč denarja v občinski blagajni in ga je treba spraviti v promet. Upajmo, da bodo sedanji gerenti laže spravili denar v promet, kakor ga je star občinski odbor prištedil. Druge nesreče še v gerentskem svetu sedaj ni bilo.

Mežica.

Izjava. Podpisano vodstvo ZRJ v Mežici izjavlja na podlagi sklepa članstva z dne 14. marca 1926. z ozirom na članek v »Napreju« z dne 13. marca t. l. štev. 11 pod naslovom: »Naša moč je v zavednosti«, sledeče: 1. Izjavljamo, da so bile zahteve vložene po ZRJ za 30% povišanje temeljnih plač od sklepč. večine delavstva svinčenih rudnikov Mežica in Črna. 2. Obsojamo delo IL rud. skupine, ki se je dala zavesti od strani političnih demagogov Bernotove skupine za vložitev separatnih zahtev. 3. Izjavljamo, da je bilo vse delo in postopanje sođr. J. Arh-a, tajnika ZRJ v vseh ozirih naš soglasen sklep. 4. Ostro obsojamo demagoški nastop Leskovška, ki je blamiral naše delavstvo pred javnostjo in podjetjem s tem, da je prej svoje zahteve pred delavstvom in javnostjo zagovarjal, a pred podjetnikom pa je moral v priči svojih zaupnikov sam preklecati. 5. Priznamo, da če se je doseglo 10% povišanje temeljnih plač, je to zasluga zastopnika naše organizacije sođr. J. Arh-a, kateri je v kritičnem trenutku priskočil Leskovšku na pomoč s tem, da je številčno ugotovil, da so prejemki rudarjev svinčenih rudnikov manjši napram prejem-

kom rudarjev Trboveljske družbe. 6. Izjavljamo delavski javnosti, kakor lastniku svinčenih rudnikov, da smo in bomo vodili odkrito razredno borbo za obrambo naših interesov potom naše razredne strokovne organizacije ZRJ. Da bomo pa znali v bodoče tudi preprečiti vsak demagoški nastop pa bodisi katerekoli politične stranke ali sekte Bernota ali Leskovška. Odgoleži v javnosti. — S sodružnim pozdravom »Unija slovenskih rudarjev, podružnica Mežica«.

Ptuj.

Cestarji so v ptujskem okraju prav veliki siromaki. Menda je to sedaj povsod. Toda ta specialiteta se mora tudi malo osvetliti. V ptujskem okraju je okoli 100 cestarjev, ki jih plačuje deloma Gradbena direkcija v Ljubljani, deloma pa Okrajni zastopi. Dela imajo seveda več kot jim pristoja, skrbeti morajo večinoma sami za material, ker jim ga zastopi ne pripravijo. Ceste morajo biti lepe in v redu. Pred vojno so imeli povprečno za obdelovanje po 2 km, sedaj imajo po 4 do 5 km. Plača dnevno po 10 Din, pri 8 do 9-urnem delu. To je za samske. Poročeni sestariji pa imajo po 350 do 500 dinarjev na mesec, pri katerih pa je navadno vsa družina na cesti na delu. V Avstriji so imeli cestarji kot državni nameštenci zasigurano pokojnino, sedaj je nimajo. Iz vseh teh razlogov se vrstijo odpovedi po vrsti. Naše cestarje se more primerjati z viničarji. Vsi so veliki siromaki, le majhna bajtica je njihova posest, drugo pa si morajo pristradati iz svojih »velikih« plač. Poleg tega jih pa imajo gospodje okrajni zastopniki lepo na »spagi«, še v Del. zbornico so volili zanje. V Ptuj in v Ormožu so morali glasovalne kuverte oddati v pisarnah gospodom »zastopnikom« v roke. Nekdaj so bili cestarji lepo organizirani, zato se jim je pa tudi boljše godilo. Danes nimajo nobene organizacije, ki bi se za njih potegovala. Zaupniki so tisti, ki jih določi Okrajni zastop sam. Da brez organizacije nikjer nič ni, dokazuje ta primer dovoljno. Sami si pomagajte, bo že šlo naprej.

Širite Del. Politiko!

Mlinar

starejša moč, z daljšo prakso v modernu urejenih podjetjih išče primerne službe. Cenj. ponudbe pod »Pošten« na upravo lista. 138

Produkcija - kréma za čevlje.

Zahtevajmo in kupujmo vedno in povsod le »Produkcijo kréma« za čevlje. 130

Makulturni papir

se proda po 4— Din za 1 kg. Več se poižve v upravi lista. 108

Te dni je izšel Socialno politične knjižnice II. zvezek

KARL MARKS

MONOGRAFIJA.

Spisal: M. BEER.

Strani 116. —: Cena Din 20.—.

Naroča se pri Zadržni založbi v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5.

Konzumno društvo za Slovenijo

registrovana zadruga z omej. zav. v Ljubljani

sprejema

hranilne vloge

In jih obrestuje po zelo ugodni obrestni meri.

Pojasnila daje ravnateljstvo, Ljubljana VII, Zadržni Dom.

Kdor želi kupiti prvovrsten in poceni

PREMOG

in sploh kurivo naj ga naroči pri

„PRODUKCIJI“

osrednji zadrugi za nakup in prodajo
R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Tržaška cesta, kolonija „Stan in Dom“.

110